

T. Pranciškus Ksaveras CSJ. GAILESTINGUMAS YRA VEIDAS

Psalmėje sakoma: „Apie tave širdis man byloja: ‚Tu jo veido ieškoki‘. Tavo, Viešpatie, veido aš ieškau“ (Ps 26, 8). Jeigu norime iki galo suprasti, ką reiškia atsivertimas, turime išsigilinti į šiuos žodžius. Atsiversti – tai ieškoti Viešpaties veido: atsiverčiame, kai suvokiame, kad mums reikia ieškoti Dievo veido. Jo veidas yra mums nepažįstamas – tai būtina suprasti ir jausti savo širdyje. Ne todėl, kad Dievas būtų prisidengęs kauke, bet veikiau dėl to, kad mes neįstengiame žvelgti į Jo veidą. Nes iš tiesų žvelgti į kieno nors veidą nėra tik fizinis veiksmas kaip, pavyzdžiui, karvės žiūrėjimas į tave. Žmogaus žvelgimas į žmogų yra ir dvasinis veiksmas: kad galėtume žvelgti į kitą žmogų, į jo veidą, turime įveikti kai kurias dvasines kliūtis. Visi tai patiria: galiu fiziškai stebėti žmogų, bet bijau žvelgti, nes jaučiu, kad turėčiau užsidėti kaukę. Todėl, kad nemeluočiau, nusprendžiu: geriau į jį visai nežiūrėsiu.

„Apie tave širdis man byloja: ‚Tu jo veido ieškoki‘“ (Ps 26, 8). Kodėl širdis mums tai byloja? – Nes Kristuje Dievas mus traukia. „Apie tave širdis man byloja“: Jis palietė mūsų širdį, kad suvoktume, jog mums reikia atsiversti, kad pirmiausia savo širdyje tenka ieškoti kelio į Viešpaties veidą. Širdis nujaučia kitos psalmės žodžius: „Kas pažvelgs į jį, pralinksms, niekada jam nereikės kęsti gėdos“ (Ps 34, 6). Širdis mums irgi taip byloja, nes Kristaus veidas mus slėpingai traukia, ir apaštalai, regėję Jėzaus veidą ant Taboro kalno, mums tą paliudijo. Iki tol jie veikiausiai manė pažinę Jėzaus veidą, į jį net neįsižiūrėję. Apaštalai neįstengė regėti Dievo šlovės Jo žmogiškame veide. Todėl jie galbūt paliudytų: „Ir mes neįstengėme į jį žvelgti, tad galime jums pasakyti: ‚Kas pažvelgs į jį, pralinksms, niekada jam nereikės kęsti gėdos‘“ (Ps 34, 6).

Šių metų gavėniai Popiežius buvo parinkęs temą apie žvelgimą į Kristų: ne apie bet kokį, bet apie lemtinę išžiūrėjimą, kuri Evangelijoje mini šv. Jonas: „Jie žiūrės į tą, kuri perdūrė“ (Jn 19, 37). Ar ne tokia yra tikroji širdies blaškymosi priežastis? Psalmėje sakoma: „Jo veido ieškoki“, o žmogus savo sieloje tarsi atsimenta Apreiškimo Jonui žodžius: „Nuo jo veido pabėgo žemė ir dangus“ (Apr 20, 11). Širdis ieško Dievo nepažįstamo veido – veido To, kuri perdūrei. Jokio krikščioniško gyvenimo negali būti be šio tiesos išbandymo.

Iš tikėjimą puolančių pagundų viena, aktualesnė, galėtume pavadinti „trečiojo testamento“ pagunda. Mes norime tokio testamento – po Senojo ir Naujojo Testamento jau trečiojo, – kuris būtų tarsi „gailastingumo testamentas“, bet iš tiesų – gailastingumo karikatūra. Pavyzdžiui, šv. Paulius sakė filipiečiams: „Dabar su ašaromis kalbu, nes daugelis tų, kurie įtikėjo, elgiasi kaip Kristaus kryžiaus priešai. Jų dievas – pilvas ir jų garbė – gėda. Jie temąsto apie žemės daiktus ir jų galas – pražūtis“ (plg. Fil 3, 18–19). Į Pauliaus žodžius „trečiasis testamentas“ atsakytų tokia „geraja naujiena“: „Laimė, visa tai praėjo. Dabar turime gailastingumą, nėra ko taip baimintis“. Tuo tarpu tikrasis gailastingumas trykšta iš apaštalo ašarų, nes neišgirstamas kvietimas atsiversti, kad priimtume gailastingumą.

„Trečiojo testamento“ žmogui, rodos, patinka teorijos apie pragaro bejėgystę prieš Dievo gailastingumą. Todėl klausimas: „Koks šansas patekti į dangų?“ jį paveikia kaip nuodai, paralyžiuojantys visas atsivertimo pajėgas tyliu pasipiktinimu: „nėra ko perdėti baimintis nei tau, nei kitiems“. Todėl ir įmanomas toks paradoksas, jog žmogus, kuris pasitiki savo gražiomis mintimis apie gailastingumą, lengvai puola į neviltį, kai gyvenimas jį pažadina iš snaudulio ir jam parodo blogio galią bei tikrąją jo nuodėmę.

Gailestingumas nėra mintis, jis – Veidas. Būtent tai be žodžių primena Kristaus gestas Dievo gailestingumo paveiksle: „Jie žiūrės į tą, kurį perdūrė“ (Jn 19, 37). Žvelgdami į perdurtąjį Kristų, girdime apaštalą su ašaromis maldaujantį: „Išgirk Jo balsą, Jo veido ieškoki. Ieškok kelio į Jo veidą savo širdyje, kad galėtum į Jį žvelgti neužsidėjęs kaukės, leisti Jo žvilgsniui tave perverti, iš tavęs išimti akmeninę širdį ir duoti tau jautrią širdį.“